Wydanie wieczorne.
Nr. 202. Czwartek 20 sierpnia 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cnt. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Nowe powołanie pod broń w Austryi.
Walki morskie.
Japonia przeciw Niemcom.

Dalsze powołania w Austryi.

Wiedeń, 20 sierpnia.

Wydane dzisiaj obwieszczenie powołuje **wszystkich zajętych przy pracach koło ukończenia żniw** rezerwistów, rezerwistów zapasowych i pospolitaków na dzień **24 sierpnia**; dalej rezerwistów i rezerwistów zapasowych **węglerskiej obrony krajowej**, którzy już byli się zgłosili do szeregów i jako nadliczbowi otrzymali urlop, na dzień 24 sierpnia; wszystkich **w tym roku asenterowanych i jeszcze nie powołanych rekrutów**, jakoteż jednorocznych ochotników i rezerwistów zapasowych na **24 i 25 sierpnia; wszystkich 42 letnich i młodszych pospolitaków** mających obywatelstwo austryackie, **którzy służyli** a dotychczas nie byli powołani albo po zgłoszeniu się do szeregów jako nadliczbowi urlopowani zostali, mianowicie zaopatrzonych w karty przeznaczenia odpowiednio do wskazówek tych kart, wszystkich innych (z wyjątkiem Tyrolczyków i Voralberczyków) w dniach od 27 sierpnia do 12 września odpowiednio do klasy wieku.

Tyrolczycy i Voralberczycy mają się zgłosić w komendzie pospolitego ruszenia w Insbrucku, dokąd się mają udać ze swego miejsca pobytu w dniu 27 sierpnia.

Wszyscy 42-letni i młodsi pospolitacy obywatelstwa węgierskiego, którzy służyli i dotychczas nie byli powołani, albo po zgłoszeniu się zostali urlopowani jako nadliczbowi, mają **dnia 24 sierpnia udać się możliwie szybko ze swego miejsca pobytu do swoich komend** pospolitego ruszenia.

Ci pospolitacy, którzy **nie służyli i nie są zdolni do noszenia broni**, jeżeli posiadają karty przeznaczenia, mają się zgłosić odpowiednio do postanowień tej karty, zaś ci pospolitacy, którzy nie służyli i nie są zdolni do noszenia broni, a którzy **nie posiadają kart przeznaczenia**, mają tylko wtedy się zgłosić, jeżeli otrzymają **powołanie imienne**. Wszystkie istniejące uwolnienia pozostają **na razie w mocy do dalszego zarządzenia.**

Walka morska.

Berlin, 20 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi: Krążowniki „Strassburg“ i „Stralsund“ przedsięwzięły w ostatnich dniach wypad w kierunku południowym morza Północnego. „Strassburg“ spostrzegł podczas tego koło wybrzeży angielskich dwie nieprzyjacielskie łodzie podmorskie, z których **jedna została strzałami oddanymi zdaleka zatopioną.** „Stralsund“ popadł **w walkę działową** z kilku kontrtorpedowcami ze znaczniejszej odległości. Dwa kontrtorpedowce zostały **uszkodzone.**

Podczas powyższej jazdy, jakoteż podczas wycieczki rekonesansowej przedsięwziętej przez **balon** do Skagerack stwierdzono ponownie, że **wybrzeże niemieckie i wody niemieckie wolne są od wroga**, a neutralna żegluga może się odbywać **bez przeszkody.**

Anglia i Japonia.

Rotterdam, 20 sierpnia.

„Rotterdamsche Courant“ ogłasza następujące **oficyalne** oświadczenie rządu angielskiego:

Rządy angielski i japoński porozumiały się **co do konieczności wspólnych zarządzeń** dla ochrony swoich interesów na Dalekim Wschodzie, a w szczególności co do integralności Chin. Działalność Japonii, według tego nie powinna się rozciągać dalej, niż sięga **morze chińskie i do oceanu Wielkiego**, chyba żeby tego wymagała ochrona japońskiej żeglugi, także rozciągnąć się może i na wody azyatyckie na zachód od morza chińskiego, na lądzie zaś na żadne inne terytoryum **ponad terytoryum obsadzone przez Niemcy** na wschodnim kontynencie.

Obrona Niemców w Azyi.

Berlin, 20 sierpnia.

Gubernator Kiauczao w nadesłanym telegramie **potwierdza doniesienie o ultimatum japońskiem** i dodaje: Przejęci jesteśmy uznaniem **konieczności spełnienia obowiązku do ostateczności.**

Proklamacye rosyjskie do Polaków i Żydów.

Konstantynopol, 20 sierpnia.

„Tanin“ wyraża wielkie zdziwienie z powodu **proklamacyi wielkiego księcia Mikołaja do ludności polskiej.** Polacy, pisze „Tanin“, którzy do dnia dzisiejszego **najwięcej cierpieli** z pomiędzy poddanych rosyjskich, usłyszeli niebywały głos współczucia i ochrony. Również krytykują dzienniki ostro **obietnice czynione żydom** przez rząd rosyjski.

„Göben“ i „Wrocław“.

Rzym, 20 sierpnia.

Ag. Stefaniego donosi z Konstantynopola:

Krążowniki niemieckie „Göben“ i „Wrocław“, po opuszczeniu portu w Messynie, zdołały **przebić się** przez pierścień okrętów angielskich i francuskich. Okręty niemieckie **przepłynęły Dardanele** i są pod Konstantynopolem.

Rząd turecki ogłasza urzędownie, że kupił obydwa okręty od rządu niemieckiego za 80 milionów marek.

Na Bałkanie.

Zbliżenie rumuńsko-bułgarskie.

Wiedeń, 20 sierpnia.

Dzięki interwencyi posła austro-węgierskiego w Bukareszcie hr. Czernina oraz posła niemieckiego nastąpiło **zbliżenie między Rumunią a Bułgaryą.** Wyrazem tego zacieśnienia stosunków jest ogłoszenie neutralności Rumunii i **militarne wzmocnienie jej granic od strony rosyjskiej**, celem ewentualnego **zbrojnego odparcia wojsk rosyjskich** w razie gdyby zdążały przez Rumunię do Austryi.

Dzięki temu zbliżeniu na Bałkanie wyjaśnia się sytuacya. Po stronie naszych wrogów stoi **jedynie Serbia wraz z Czarnogórą**, Grecya zajmuje jeszcze dwuznaczne stanowisko, wszystkie inne państwa grupują się około trójprzymierza.

Przyjaźń bułgarsko-turecka.

Sofia, 20 sierpnia.

Król Ferdynad przyjął, wieczorem na audyencyi tureckiego ministra spraw wewnętrznych Talasta i prezydenta tureckiej Izby deputow. Halila beja.

Grecya po stronie Serbii.

Wiedeń, 20 sierpnia.

Tutejsze pisma donoszą, że **Grecya gromadzi znaczne siły koło Salonik, zamierza wpaść do Macedonii** i zająć obszary serbskie, aby **w porozumieniu z Serbią wciągnąć w wir nowej walki także Bułgaryę.** Zdaje się jednak, że rząd grecki raczej radby pozostać **na uboczu**, na co wskazują rokowania, zainicyowane przez posła greckiego w Sofii.

Prasa podnosi, że poseł austryacki w Sofii, hr. Tarnowski wobec prezydenta ministrów Radosławowa stwierdził, że flota austryacko-

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

węgierska przystąpi do blokowania portów greckich na wypadek, gdyby to państwo na korzyść Serbii do toczącej się walki miało się wmieszać.

Albańczycy w Serbii.

Sofia, 20 sierpnia.

Issa Beljetinac na czele licznego oddziału Albańczyków **wkroczył do Nowej Serbii** i zajął miasta Dibra, Djakowę i Ipek. Wkroczenie Albańczyków wywołało **niesłychany popłoch** wśród Serbów.

* * *

Tańszy pieniądz w Austryi.

Wiedeń, 20 sierpnia.

Bank Austro-węgierski uchwalił **zniżyć** stopę procentową z 8 na **6** procent, oraz rozszerzyć zakres papierów przyjmowanych do lombardu.

Śmierć papieża.

Rzym, 20 sierpnia.

Papież Pius X. zmarł w nocy z środy na czwartek o godz. 1·20.

Przed śmiercią.

Rzym, 20 sierpnia.

Dzienniki wieczorne donoszą, że dyrektor „Osservatore Romano" Angelini ogłosił zaniepokojonym tłumom, które czekały koło schodów Konstantyna, o stanie zdrowia papieża. — Wszyscy bawiący tu kardynałowie byli zebrani w przejściu do sali, w której leżał papież. Papież już w południe **utracił mowę**, ale czasami dawał zebranym znaki, że ich poznaje.

Kardynałowie, zebrani w apartamentach papieża, udali się wieczorem na krótki czas do swych mieszkań. Także lekarz przyboczny udał się do swego mieszkania na godzinę, ale potem powrócił do Watykanu. Podczas jego nieobecności pozostali przy papieżu: dr Amizi, jeden z księży i siostry papieża, które mimo nakłaniania lekarzy i otoczenia papieskiego nie chciały opuścić chorego. Przy przyjęciu sakramentów usiłował papież dać poznać, że jest przytomnym.

Po śmierci.

Rzym, 20 sierpnia.

Agencya Stefaniego ogłasza: Natychmiast po ogłoszeniu wiadomości o śmierci papieża wydał prezydent gabinetu Salandra szczegółowe zarządzenia celem zapewnienia pełnej wolności dla prowizorycznych rządów kościelnych i dla narad kolegium kardynałów.

Śmierć generała Jezuitów.

Rzym, 20 sierpnia.

Dzienniki donoszą, że generał Jezuitów Piotr Franciszek Ksawery Verns zmarł zeszłej nocy.

Naczelny Komitet Narodowy.

Dla Polaków z Królestwa.

Liczni rodacy nasi z zaboru rosyjskiego, zaskoczeni wybuchem wojny w granicach państwa austro-węgierskiego i niemieckiego, znaleźli się bez względu na swoją zamożność w opłakanych stosunkach materyalnych i bez możności powrotu do domów lub do Galicyi.

Aczkolwiek Naczelny Komitet Narodowy nie może roztoczyć całkowitej pieczy nad nimi, to jednak pragnąc udzielić swego poparcia w staraniach politycznych i finansowych, upoważnił p. dra Eugeniusza Kiernika doc. Uniw. Jagiel., do objęcia kierownictwa całej akcyi zmierzającej do pomyślnego załatwienia sprawy. P. dr Eugeniusz Kiernik urzęduje w lokalu przy ulicy Straszewskiego l. 25, I. piętro.

Osoby z zaboru rosyjskiego bawiące w Krakowie, lub mające wiadomości o rodakach naszych w Niemczech, zechcą zgłaszać się pod wskazanym adresem.

Dalsze ofiary

złożyli: Eustachy Chronowski 1000 koron, Stefan Jentys 500 koron, prof. dr N. Cybulski 200 koron, prof. dr E. Godlewski 100 koron, ks. Kossecki 100 koron, ks. Kostyra 100 koron, ks. Figwer 100 koron, H. Lubomęska 105 koron, L. Zaleski 100 koron, ks. Kronenberg, ksiądz Chmiela i dr Surzycki po 50 koron.

Oprócz ofiary 20.000 koron na cele Komitetu złożył p. Henryk Löwenfeld 10.000 koron na rzecz rezerwistów z powiatu chrzanowskiego, którą przekazano starostwu w Chrzanowie.

P. Maryan Niwicki urzędnik pocztowy przelał do Skarbu wojennego kwotę 1485 koron uzyskaną z rozprzedaży 1-koronowych bonów wydanych przez zarząd byłego Skarbu wojskowego. Rozprzedażą tych bonów zajmowali się wspólnie z p. Niwickim inni jego koledzy w tutejszym urzędzie pocztowym, tudzież służba pocztowa.

Sekcya wschodnia

z siedzibą we Lwowie wybrała przewodniczącym Tadeusza Cieńskiego, zastępcami dra Kasznicę i hr. Skarbka, sekretarzami posła Stesłowicza i dra Grabskiego.

Stanowisko Ukraińców.

Komisya polityczna.

Poseł Kost' Lewicki jako prezes klubu parlamentarnego zwołał przed paru dniami posłów ukraińskich, bawiących w Wiedniu na posiedzenie, aby zastanowić się nad planem działalności w obecnej chwili. Na tem posiedzeniu wybrano komisyę (dr Eugeniusz Oleśnicki i dr Eugeniusz Lewicki), której poruczono **zastępstwo spraw ukraińskich w Wiedniu**. Ta komisya ma zostawać w kontakcie z główną radą ukraińską we Lwowie i prowadzić akcyę w imieniu narodu ukraińskiego. Reszta posłów ma **wrócić do kraju**, aby prowadzić akcyę przez swój wpływ w swoich okręgach.

Omawiano prócz tego sprawę **wyekwipowania Strzelców ukraińskich** i sprawę tworzenia obywatelskich gwardyi po miastach, a osobliwie w stolicy kraju we Lwowie.

Ukraiński organ „Diło" pisze w wstępnym artykule o ważności akcyi ukraińskiej na jaką zwróciła uwagę prasa niemiecka wobec tego, że cała siła Rosyi jest skoncentrowana na Ukrainie.

Ukraińcy w Rosyi.

„Diło" donosi **o pierwszym wiecu ukraińskim, który się odbył w Bessarabii**, w jednej ze wsi na granicy austryackiej. Rosyanie zostali stamtąd już wyparci i kilku mówców ukraińskich wybrało się na terytoryum rosyjskie do wspomnianej wsi na wiec. Zebrało się sporo mieszkańców, którzy z zajęciem wypytywali się o stosunki w Austryi, o ruchu ukraińskim i t. d. Goście z Austryi przyjęli przyjaźnie. Niestety, tylko odezwy rozpowszechnić było trudno ze względu na bardzo szczupłą liczbę umiejących czytać.

W ten sposób Ukraińcy austryaccy przenieśli swą działalność agitacyjną **na Ukrainę rosyjską.**

KRONIKA.

Czwartek 20 sierpnia.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu" wyjdzie jutro o godz. 8 rano.

Pierwsi ranni. Zeszłej nocy przywiózł do Krakowa osobny pociąg 150 rannych żołnierzy z okolic Rozwadowa. Są to Czesi z 54 pułku stacyonowanego w Ołomuńcu. Na dworcu krakowskim rannych pokrzepiono, poczem pociąg odjechał na Krowodrzę, skąd na razie przewieziono rannych do szpitala wojskowego. Między rannymi był też żołnierz Kratochwil, który przywiózł szablę zdobytą na oficerze rosyjskim, którego zastrzelił.

Zaćmienie słońca. Jutro (w piątek) nastąpi zupełne zaćmienie słońca nad Szwecyą, Norwegią, Rosyą, Persyą i Indyami. W Austryi zaćmienie będzie tylko częściowe, ale w Galicyi wschodniej i na Bukowinie zaćmienie będzie dość znaczne tak, że we Lwowie i w Czerniowcach prawie całe słońce będzie zasłonięte. Zaćmienie w Austryi zaczyna się o 12·30 w poł. a największe będzie między 1·30 a 1·45 w poł. Zaćmienie skończy się o 2·45.

Przywidzenia podczas zaćmienia słońca. Już obecnie lud opowiada sobie o czerwonych zamkach na niebie i t. p. Zwłaszcza jutro (w piątek) podczas zaćmienia słońca będzie rzadka sposobność dla ludoznawstwa usłyszenia różnych podobnych wieści. Cenne te wiadomości dla ludoznawstwa polskiego prosimy nadsyłać do naszej redakcyi dla użytku badania ludoznawstwa.

Dla dzieci! Uniw. Ludowy rozpoczyna w Krakowie pracę wśród dzieci, tak ogromnie potrzebujących opieki w dobie obecnej, gdy ojciec najczęściej jest na wojnie, zaś matka przy całodziennej pracy. W Berlinie, w Wiedniu itd. ta praca wśród dzieci przybrała ogromne rozmiary.

Będą urządzane wycieczki, pogadanki, zabawy i t. d. Zebranie osób, chętnych do tej roboty, odbędzie się w piątek 21 b. m. o godz. 8 wiecz. w Uniw. Lud. (Dunajewskiego 7). Zaprasza się wszystkich, mogących wziąść udział w robocie, na to posiedzenie.

Dyrekcya szkoły przemysłowej w Krakowie ogłasza następujące wezwanie: Uczniowie przebywający w Krakowie mają się zgłosić osobiście do biura Towarzystwa Szkoły Ludowej przy ul. Jagiellońskiej 11, parter na prawo, codziennie w godzinach 11—12 przed południem w celu podania swoich adresów, jakoteż obecnego i zamierzonego zajęcia. Uczniowie z poza Krakowa mogą się zgłosić pisemnie.

Repertuar teatru miejskiego.

Czwartek: „Konfederaci barscy" i „Noc listopadowa" (I. akt).
Piątek: „Konfederaci barscy" i „Noc listopadowa" (I. akt).

Repertuar teatru ludowego przy ulicy Rajskiej.

Czwartek: „Warszawianka" i „Konfederaci barscy".
Piątek: „Warszawianka" i „Konfederaci Barscy".
Sobota: „Warszawianka" i „Konfederaci Barscy".

Nowiny lwowskie.

Nowy transport więźniów moskalofilów sprowadzono z okolic Rawy Ruskiej. Publiczność była tak oburzona na nich, że przerwała kordon wojskowy i obiła więźniów; niektórych poturbowano aż do krwi.

Aresztowanie moskalofilskiego komisarza magistratu. Wczoraj aresztowano starszego komisarza magistratu Lipeckiego, znanego moskalofila. W domu jego przeprowadzono równocześnie rewizyę. Po przesłuchaniu odstawiono Lipeckiego do „Brygidek".

Żydzi wobec ruchu strzeleckiego. Żydzi zgłaszają się zarówno we Lwowie, jak i na prowincyi, do organizacyj strzeleckich. Wczoraj składało 7 młodych ludzi, którzy przystąpili do Związku strzeleckiego, przysięgę na torę w synagodze przy ulicy Szajnochy. Rotę przysięgi odczytał oficer Związku strzeleckiego.

Z kraju.

Aresztowania moskalofilów. Z Kołomyi donoszą: Dnia 16 b. m. aresztowano tu i w okolicy 23 moskalofilów, którzy nocnym pociągiem przewiezieni zostali do Lwowa. Są to przeważnie przewodniczący stowarzyszeń i czytelń im. Kaczkowskiego. Wielkie wrażenie wywarło aresztowanie ks. Lewickiego, proboszcza z Werbiąża, liczącego 78 lat, adwokata Jurczenki i radcy skarbu Dijakowskiego. Aresztowanemu Tofanowi, solicytatorowi adwokata Dudykiewicza, wraz z dwoma synami, odprowadzonemu do sądu, przechodnie zrobili wrogą demonstracyę, która wywołała płacz u synów. Przed kilku dniami uwięziono też moskalofila, emer. woźnego pocztowego Manulaka, za podburzanie żołnierzy do nieposłuszeństwa.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).